

ASSZONYTUL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XIX. évfolyam 139. szám.

Nagy-Várad.

Csütörtök, 1913. június 19.

Asszonyregiment.

Asszonyregiment vonul fel Bu-
dapesten, szoknyás parlament ül-
szik Magyarország fővárosában...
a feministák tartják világkongressz-
zusukat.

Érdekes jelenség. A gépek elvet-
ték az asszonyoktól a házimunka
jelentékeny részét. A mi régi asz-
zonyainkat sokat tréfálták a sok
beszédük, még többet dicsérték a
háziasságuk miatt. A háziasság le-
járóban van — annál inkább felke-
lőben a bájos női nyelvek napja.
Ime, a nők már világkongresszust
tartanak Budapesten és harsányan
követelik, hogy jogot a nőknek!

Érdekes látvány lehet az a kon-
gresszus, a melyen — úgy olvas-
suk — az amerikai feministák ra-
gyogó ékszerekkel jelentek meg.
Roppant kedves női vonás. Arról
tanácskoznak, hogy a férfiakkal mi-
képpen lehetnének teljesen egyen-
jogúak, de azért a földolog, hogy az
ékszerek kellően fölrakva, hatáso-
san érvényesüljenek és még hatá-
sosabban pukkasszák meg az euró-
pai szegényebb feministákat, a kik-
nek csak elveik vannak, meg nagy,
jó nagy kalapjaik, de ékszereik vagy
nincsenek, vagy hamisak. (Talán né-
mely elvvel is így vagyunk?)

Nagyon szép és érdekes lehet az
a sokféle divat, a mely a kongressz-
szuson érvényesül. Egy élő divat-
lap vonul fel most Budapesten a
világ minden tájáról. Valóban a
női-szabók és divatárkereskedők
rendkívül sokat tanulhatnak az
egész kongresszusból, nem is szólva
a női kalapkereskedőkről, a kiknek
szintén igen ajánlatos a kongressz-

szus minél behatóbb tanulmányo-
zása.

Tanulságos volna egyetemes fe-
minista szempontból annak a kér-
désnek az eldöntése is, mekkora le-
het a kalaptü, hány kell belőle a
nagy kalaphoz, a kis kalaphoz, az
automobil-sapkához, szabad-e an-
nak olyan hegyesnek lennie, hogy
a gyanutlan férfiak szemét kibökje?

A hajviselet és hajbetét kérdése
fölött sem lehetne egy könnyen
napirendre térni... de hát a földolog
a jog, a szavazati jog, pedig tisztá-
ban lehet vele az egész bájos kon-
gresszus, hogy a mit a szavazati
jogról szeretetreméltóan csevegnek,
az egyelőre sokkal nem fogja
előbbre vinni az ügyet. A divat ügye
fog nyerni a kongresszussal, no
meg a szállodák, a melyek tulajdo-
nosai öröm mellátnának akár minden
évben egy-egy feminista világkon-
gresszust.

A nők szavazati jogának ügyét
nem az angol szüffrazsettek örült
hóbortjai és az anarkistákkal ver-
senyző merényletei, nem is a buda-
pesti szelid és szende kongresszusi
tagok zsúrdikciói fogják megérlelni;
megérlelik azt azok, a kik ma a
kongresszus fölött csak mosolyog-
nak: a férfiak.

A nők szavazati jogának akkor
lesz nyert ügye, ha szükséges lesz
ellensúlyozni vele — némely éretlen
férfiszavazókat. Minél általánosabb
a választói jog, annál több oda nem
való elem kerül a szavazók név-
jegyzékébe is, a parlamentbe is.
Ezek ellensúlyozására föltétlenül
meg kell majd adni a szavazati jo-
got a nők egy részének is.

Fordítsuk a kérdést a komolyabbik

oldalára. Ugy látszik, lehetetlen ki-
térni az elől, hogy a választói jog
nem is nagyon nagy időn belül
még szélesebb kiterjesztést nyerjen.
Akkor pedig nemzeti szempontból a
választók egyensulya feltétlenül ve-
szélynek lesz kitéve. Ugy a nemzet-
közi szociáldemokrácia, mint a nem-
zetiségek nagy tömegekkel vonulnak
be a választók közé s a magyarság
tulsulyát erősen fenyegetni fogják.
rzek ellensúlyozására, a magyar
hazafias szavazók számarányának
megerősítésére bizony szükség lehet
az intelligens, komoly magyar nők
szavazatára.

Nehogy azonban ezt a komoly
kitérést tévesen magyarazzák, sie-
tünk kijelenteni, hogy a „komoly
magyar nők“ elnevezés alatt a
mi feministáinkat egyáltalán nem
értjük.

A magyar feministák csoportja
sem nem magyar, sem nem komoly.
A szabadkőművességnek feminini
generis hajtása ez a kis társaság,
amely a szabadkőművesség ferde-
ségeit propagálja, bájos mosollyal,
de egyebekben nem sok nőiessé-
gel. Ezekre a komoly, magyar nő-
mozgalomnak semmi szüksége ninc,
pedig ma még csak ezek játszanak
nálunk nőmozgalmosdit. Vegyük
kongresszusukat annak, a mi: szép
asszonyok világzsúrjának, élő divat-
mozinak. Egyebekben pedig a mi
magyar keresztény asszonyaink
folytassák a maguk, a modern
korba is beillő, csendes, de annál
áldásosabb társadalmi tevékenysé-
güket, az övék lesz akkor a babér,
ha komoly munkára, nem kon-
gresszusi világtereferére hívja a
kor az asszonyregimenteket. *

SZEPESSEGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalneműek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

**PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN
BESZEREZHETŐK**

CZILLÉR IMRE

NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZAM.

A balkáni bonyodalom

Orosz készülődés.

Páris, június 18.

A *Matin* értesülése szerint Oroszország minden eshetőségekre előkészületeket tesz, amelyek már meglehetősen messzire haladtak előre. A legelső intézkedések azok voltak, hogy a kormány kijavíttatta és kibővítette a katonai tekintetben fontos vasutvonalakat, úgy hogy a teljes mozgósítást két hét alatt be lehet fejezni. Az orosz kormány továbbá új hadtesteket alakít, amelyeket a nyugati határon fog fölláttani. A kormány továbbá be akarja hívni a tartalékos legénység egy részét, hogy a porosz határon lévő csapatokat megerősítse.

Háborus veszedelem.

Belgrád, június 18.

Illetékes helyről jelentik, hogy a békés kibontakozás reménye még nem ment teljesedésbe és a helyzet eddig semmit sem veszített komoly karakteréből. Az a remény, hogy a cár távirata hozzá fog járulni a helyzet tisztulásához, eddig hiu ábrándnak mutatkozott. Arra sines kilátás, hogy a pétervári tanácskozásnak sikere lesz. A legutóbbi bolgár hivatalos nyilatkozatok nagyon lelohasztották a béke fentartásának reményét.

A szerb kormányban még most is megvan a jóakarata, hogy a konfliktust a szerződés igazságos revíziójával elhárítsák. De ha a bolgár kormány álláspontjához ragaszkodik, akkor a legrövidebb idő alatt nagyon komoly elhatározások várhatók. *Sándor* herceg trónörökösnek és *Putnik* vezérkari főnöknek megérkezéséből a helyzet rosszabbodását következtetik. A katonai párt gyors döntést követel.

Bulgária türelmetlen.

Bécs, jun. 18.

Szófiából jelentik, hogy a bulgár kormány kijelentette, miszerint nem fog megbizottakat küldeni Pétervárra. Ha Szerbia 5 nap alatt nem ad kielégítő választ, igen komoly helyzet fog bekövetkezni.

Danev nyilatkozik.

Szófia, jun. 18.

Danev miniszterelnök tegnap több képviselőt fogadott, akik magyarázatot kértek tőle a Pétervárról érkezett nyugtalanító hírekről. Danev a következőket jelentette ki: — A helyzet rendkívül súlyos, mert még nem ismerjük a szerb kormánynak a cár táviratára adott választát szó szerint való szövegében. Az önfentartási ösztön megköveteli, hogy Bulgária gyorsan megoldja a válságot akár békés, akár háborus értelemben. A döntés Szerbia és Oroszország kezében van. A helyzet, ismétlem, nagyon komoly és ha számokkal szabad beszélnem, akkor azt

mondom, hogy nyolcvan százalék szól a háboru mellett és csak husz százalék a békés megoldás mellett.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 18.

Elnök Beöthy Pál.

Harmadszori olvasásban elfogadták az üzleti záró órára vonatkozó javaslatot.

Áttértek a *Continental-Pool* hajóstársaság szerződésére.

Hámory László előadó ismerteti a szerződésről a belügyminiszter jelentését és konstatálja, hogy a bizottsági vélemény ellen *Szmrecsányi* György külön véleményt adott be, de kifogásai nem állhatnak meg.

Sándor János belügyminiszter sajnálja, hogy az ellenzék nincs jelen s nem terjesztheti elő kifogásait. A szerződés jó szolgálatot tesz a kivándorlás szabályozására s ajánlja elfogadását.

A Ház a belügyminiszter jelentését tudomásul veszi.

A koalíciós zárószámadás.

Áttértek az 1907—1909-iki zárószámadásra.

Nagy Sándor előadó konstatálja, hogy a koalíciós parlament zárószámadásában indokolatlan tulkiadások vannak s a budgetjog nyilvánvalóan megsértetett.

Új állások kreáltak s ebben nagy tultengés van, sőt az egyes miniszteriumok azzal játszották ki a szabályokat, hogy magasrangú tisztviselőket ideiglenesen alkalmaztak, ez uton becsémpészve véglegesítették azokat.

A kereskedelmi tárca keretében, a máv. tételeinél, a rendes föntartási költségeknél 7,350.000 korona tulkiadás volt. A bizottság kiderítette, hogy a kincstár súlyos anyagi károsodást szenvedett, mások jutottak jogtalan haszonhoz. A bizottság nem tesz külön javaslatot, de kéri jelentése tudomásulvételét azzal, hogy a kormány a máv. anyagbeszerzésénél reformokat léptessen életbe.

Khuen-Héderváry Károly gr.: A bizottság maga sem javasol valami felelősségre vonást, az egész csak egy ijesztő kép, hogy jövőre mit ne tegyenek. Indítványozza, hogy a zárószámadást vegyék tudomásul s közöljék a főrendiházzal.

Antal Géza szerint különbséget kell tenni Wekerle és a szemortminiszterek közt. Wekerle miniszteriumában volt a legkevesebb tulkiadás.

Beöthy László kereskedelmi miniszter Héderváry indítványát pártolja.

A Ház — Nagy Sándorral szemben Héderváry javaslatát fogadta el.

A talpfa- és szénületeknél felmerült szabálytalanságokat ugyancsak Nagy Sándor előadó ismertette, de Héderváry felszólalása után ezeket a számadásokat is tudomásul vették.

Apróbb ügyek után az ülés 1 óra után véget ért.

Holnap a köztársasági javaslatot tárgyalják.

A gazdakongresszus.

Kassa, június 18.

Ma délelőtt negyedtizenegy órakor mintegy 8000 ember jelenlétében nyitotta meg a gazdaggyűlést *Darányi* Ignác, a Magyar Gazdaszövetség elnöke. A Rákóczi-köruti tüzérségi lovardában, melyet erre a célra átalakítottak, több mint hatezer gazda gyűlt. Az emelvényen megjelentek *Ottlyk* Iván földmivelésügyi államtitkár, gróf *Hadik* János, örgróf *Palaviczini* Ede, *Bujanovics* Sándor, gróf *Mailáth* József, *Fischer-Golbrie* Ágost, *Bernáth* István, gróf *Desseffy* Emil, *Rubinek* Gyula, *Meskó* Pál, több képviselő és a gazdasági egyesületek küldöttségei. Az osztrák agrárius központ részéről egy hatagú küldöttség élén lovag *Hohenblum* Alfréd jelent meg.

A megnyitás után üdvözlő táviratot küldtek a királyhoz, azután az elnök üdvözölte az osztrák küldöttséget. Lovag *Hohenblum* harcias beszédben köszönte meg az üdvözlést, tömörülésre hívta fel a két ország gazdaságát és kijelentette, hogy a gazdák nem fogják megengedni a gabonavámok leszállítását, a balkáni huszbehozatalt és az őrleési forgalom visszaállítását, ellenben követelik a tőzsdei határidőüzlet eltörlését.

A zugó éljenzéssel fogadott beszéd után *Darányi* Ignác fejtegette a tömörülés szükségességét, akkor, amikor az osztrák nagyipar és nagytőke támadja a gazdaságot. Ha most eltörlik a huszbehozatali tilalmat — ugymond — akkor a kisgazda-társadalom fogja ennek kárát szenvedni. A monarchia nagy hatalmi állása nem követeli a balkáni szerződés eltörlését. A hadsereg ereje elsősorban a gazdaságot erejében rejlik és ha ezt a társadalmat gyengítik, akkor a hadseregnek is kárt okoznak.

A gyűlés után a gazdák kirándulnak a Tátrába és a tokaj-hegyaljai borvidékre.

Lukács elutazott.

Lukács László volt miniszterelnök családjával együtt négy heti tartózkodásra Gasteinbe utazott.

Tisza bécsi utja. Tisza István gróf miniszterelnök tegnap reggel háromnegyed nyolcz órakor titkára, *Latinovics* Endre dr kíséretében Királyhidán át Bécsbe érkezett. A miniszterelnök titkárával együtt a pályaudvaron automobilba ült, s a Magyar Házba hajtatott, a hol megszállt. A miniszterelnök államügyek elintézésével foglalkozott és a délelőtti folyamán több irányban tanácskozást folytatott.

Tisza István gróf miniszterelnök délelőtt fél tizenegy órakor automobilon a Magyar Házból Schönbrunnba hajtatott, a hol tizenegy órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatáson jelentést tett a folyó ügyekről. A miniszterelnök még a mai nap folyamán szándékozik visszautazni Budapestre.

Olcsó Nyári Keztyük

kitünő tartós minőségben már
30 fillértől szerezhetők be

SAJÁT GYÁRTMÁNYU KEZTYÜK TISZTÍTÁSA 16 FILLÉR.

Fehér János

keztyüs Bémer-téri üzletében.
TELEFON 419.

Biharmegye közgyűlése.

Üdvözlük Tiszát és Beöthy Pált.

Biharvámegye törvényhatósága tegnap kezdte meg nyári közgyűlését. A bizottsági tagok tekintettel arra, hogy egy szolgabírói állás betöltéséről is volt szó, igen szép számmal vonultak fel. A közgyűlést pont 9 órakor nyitotta meg Miskolczy Ferenc főispán.

A főispán indítványa.

A közgyűlés megnyitása után Miskolczy Ferenc tárgysoron kívül indítványt terjesztett elő a következőkben:

— Örömmel jelentem a törvényhatósági bizottságnak, hogy öfelsége legfelsőbb elhatározásával gróf Tisza Istvánt miniszterelnökké nevezte ki. (Círiási éljenzés.) Biharvámegye mindenkor a legnagyobb bizalommal és szeretettel követte e nagy férfiut politikájában és ép ezért természetesen találok, hogy még mielőtt a szokásos leirat leérkeznék a vármegyéhez, szeretettel és és tisztelettel üdvözlje őt. (Éljenzés.)

Indítványozom, hogy a közgyűlés már most adjon sürgönyileg kifejezést szeretetének.

Egyhangú határozat alapján az alispán urat bizzuk meg a sürgöny elküldésével. Indítványozom továbbá, hogy Biharvámegye egy másik szülöttét, Magyarország első választott közjogi méltóságát viselő Beöthy Pál képviselőházi elnököt szintén táviratilag üdvözljük. (Általános éljenzés.)

Az üdvözlő táviratok.

Fráter Barnabás alispán a közgyűlés határozata alapján a következő táviratokat küldte Tiszának és Beöthynek:

Nagyméltóságú

gróf Tisza István miniszterelnök urnak

Budapest.

Biharvámegye közönsége mai napon egyhangú lelkesedéssel hozott határozatával Nagyméltóságodat m. kir. miniszterelnökké történt kineveztetése alkalmából a legnagyobb örömmel és tisztelettel üdvözlő és Nagyméltóságodat a haza érdekében kifejtendő munkájában a legnagyobb támogatásáról biztosítja.

Biharvámegye közönsége nevében

Fráter Barnabás,
alispán.

Nagyméltóságú

Beöthy Pál urnak

Budapest.

Biharvámegye közönsége mai napon egyhangulag hozott határozatával Nagyméltóságodat az ország első választott közjogi méltóságában történt megválasztása alkalmából tisztelettel és örömmel üdvözlő.

Biharvámegye közönsége nevében

Fráter Barnabás,
alispán.

Kinevezések.

Az üdvözlések után Miskolczy Ferenc főispán három szolgabíró tiszteletbeli fő-

szolgabíróvá nevezett ki. Az új tb. főszolgabírák a következők: Tóth István, Miskolczy Jenő, dr. Bujanovich Rudolf.

Jó termésre van kilátás.

A politikai ügyek elintézése után Keszthelyi Zoltán főjegyző terjesztette elő az alispán időszi jelentését. E szerint a közállapotok az elmúlt évnegyedben kedvezőek voltak.

Az eddigi jelentések szerint a vármegyében jobb termésre van kilátás, mint előzőleg volt. A jelentés befejezésével megemlíti a főjegyző, hogy Miskolczy Ferenc főispánt harminc éves közszolgálati jubileuma alkalmából a megye tisztikara nevében Fráter Barnabás üdvözlötte. A közgyűlés nagy éljenzéssel vette tudomásul az alispán jelentését.

Szolgabíróválasztás.

Az alispáni jelentés után a közigazgatási bizottsági helyek betöltésére került a sor. A törvényhatóság Fetser Antalt és Markovits Antalt újból megválasztotta, az elhalálozás folytán megüresedett helyre pedig Szahlander Károlyt választották meg.

Következett a szolgabírói állás betöltése. Tekintettel arra, hogy hárman, névszerint Bölönyi István, Szilágyi Jenő és Tunyoghgy Lajos pályáztak, az elnök elrendeli a szavazást. A szavazatszedő küldöttség elnöke Tamásfalvi Thury Ignác lett. A szavazás tartamára az elnök felfüggesztette az ülést.

Pótszavazást rendel a főispán.

A szavazás után a főispán bejelentette, hogy Bölönyi István és Szilágyi Jenő 93—93 szavazatot, Tunyoghgy Lajos pedig 57-et kapott. Lélekzetviesszafojtva várta mindenki a főispán szavát. Miskolczynek ugyanis, mint elnöknek jogában volt döntenie. A főispán azonban nem élt ezzel a jogával, hanem elrendelte a pótszavazást. A pótválasztáson Szilágyi Jenő 99, Bölönyi István 78 szavazatot kapott s így Szilágyi Jenőt másodosztályú szolgabíróvá választottnak jelentette ki a főispán.

Az izgalmas választás után a számonkérőszék jelentését terjesztették elő. A jelentés szerint a megyén restancia nincs s a tisztviselők a legnagyobb szorgalommal teljesítették kötelességeiket.

Ezzel a közgyűlés első napja véget is ért.

Ertsey-ügyben elrendelték a bizonyítást.

Budapest, június 18

Az összeférhetlenségi bizottság ma elrendelte az Ertsey-ügyben a bizonyítást. A bizottság azon az alapon rendelte el a bizonyítást, hogy Ertsey maga beismerte, miszerint pénzt kapott a birtokközvetítése alkalmával. A lajosmizsei birtok eladása tárgyában nem rendelte el a bizonyítást a bizottság. Ertseyt teljesen elejtettnek tekintik és utódául egy biharmegyei szolgabíró tisztelettel emlegetnek.

Alelnök választás a kamarában.

Háromszor szavaztak.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara kereskedelmi osztálya tegnap tartott választó ülésében töltötte be a dr. Kenéz-Kurländer Ede lemondásával megüresedett osztályelnöki, illetve kamarai alelnöki állást.

A három jelölt közül Ullmann Sándor kijelentette, hogy nem reflektál az állásra s így a két jelölt: Schwarz Izidor és Breider Armin között volt a választás. Mindkettőnek egyforma pártja volt s így a két első szavazásnál egyforma szavazatot kapott mindkettő, végre a harmadik szavazásnál Schwarz Izidor jutott többségre s választott meg.

Az új alelnök agilis, buzgó férfiú, aki kiveszi a részét a munkából minden téren, ahol tisztséget tölt be. A kamarai tagok választását ezért szerencsésnek lehet mondani, mert ismerve Schwarz Izidor eddigi működését, joggal sokat vár tőle a kamara.

A választó ülés után a kamara teljes ülését tartotta, amelyen a folyó ügyeken kívül igen fontos dolgokat tárgyaltak.

A keresk. osztály választása.

A kamara kereskedelmi osztálya dr. Moskovits József elnöke alatt tartotta elnökválasztó ülését. A helybeli tagok közül sokan voltak jelen, de a vidékről is bejött több kültag.

Dr. Moskovits József elnök bejelentette, hogy dr. Kenéz-Kurländer Ede lemondása folytán megüresedett az osztályelnöki tiszte s ezen állást most választás útján kell betölteni.

Lövenstein Zsigmond szólalt fel először; ők — ugymond — Ullmann Sándort öhajják az oszt. elnöki székbe megválasztani s felkéri a jelölés elfogadására.

Ullmann Sándor köszöni az iránta megnyilatkozó bizalmat, a jelölést nem fogadja el. Ajánlja Schwarz Izidor megválasztását.

Többen azonban Breider Armin nevét hangoztatták s szavazást kívántak, mire az elnök azt el is rendelte. A szavazatszedőre Ullmann Sándor elnöke alatt Schwarz Antal és Lövenstein Zsigmond beltagokat kérte fel.

A szavazásnál leadott Schwarz Izidorra 9, Breider Arminra 9 és Ullmann Sándorra 1 szavazat s így többséget nem nyert senki.

Elnök újabb szavazást rendel el, amelyenél Schwarz Izidor 10, Breider Armin 10 szavazatot, tehát ismét nem dönt el a választás sorsa.

Ullmann Sándor tekintettel, hogy a választás már kétszer meddő volt, indítványozza, hogy rövid időn belül új választógyűlést tartsanak.

Kepes Albert a halasztás ellen volt, Leitner Márton pedig az elnök döntését kívánta.

Elnök azonban felolvasta az ügyrend vonatkozó részét, amely szerint 1 tag kívánságára új szavazást kell megejteni.

Boros Jena a harmadik szavazás mellett szólalt fel. Ha az is meddő lesz, akkor halasszák el a választást.

Megkezdtek a harmadik szavazást, melyenél Schwarz Izidor 11, Breider Armin 9

ZENKER

modern fényképész műterme

Helyi és vidéki telefon 12-26. Szent János-u. 72.

Finom kidolgozású levelezőlapok 6 drb. 1 K 40 f.
Fényképeket 50 %-kal olcsóbban készítem mint bármelyik fényképész Nagyváradon. A menaszsonyi felvételek kedvezményes árban készülnek. Tisztelt megrendelőim 6 db. fénykép után 3 levelező lapot ajándékba kapnak.

szavazatot nyert s így 2 szavazattöbbséggel választotta meg a keresk. oszt. elnökévé és kamarai alelnökké.

Dr *Moskovits József* midőn a megválasztást átadja, örömet fejezi ki, mivel ösmeri a megválasztott odaadó buzgalmát. Ed-dig is buzgón fáradozott a kamara ügyei körül az elnöki tanácsban s. meggyőződése, hogy ezután is hasonló lelkesedéssel tölti be az alelnöki tisztet s a kamarának igen hasznos vezető tagja lesz. Üdvözlö a megválasztottat.

Schvartz Izidor köszöni a tagok bizalmát s biztosítja a kamarát, hogy teljes akaratral és szorgalommal fog munkálkodni az ipar és kereskedelem, valamint a kamara érdekében.

Ezzel a választó ülés véget ért.

A kamara teljes ülése.

Dr *Moskovits József* ezután a kamara teljes ülését nyitotta meg.

Az elnöki közlések kapcsán

Urán Mihály erős kritika tárgyává tette, hogy Nagyvárad városa a tejközpont részére Csehországból hozatott 20000 darab üveget. Ha a hatóság sem törődik a magyar iparral, kitől várják a támogatást. Vázolta a helyi iparosok nehéz helyzetét. Valamit tenni kell az ilyen eljárás ellen, mert éppen olyan helyről jön a magyar ipar ellen a támadás, ahonnan segítséget várnánk.

Kepes Albert megjegyzéseket tett, a hazai ipar rovására, mire

elnök erélyesen szólal fel, hogy a kamarában nem engedni meg a hazai ipar kisínnylését. Itten csak a hazai iparral szemben elismerésnek van helye. (Taps.) Meltányolja *Urán* felszólalását, ami nem más, mint intelem a hatósághoz, hogy a hazai ipart pártolják. Indítványozza, hogy írjon át a kamara Nagyvárad városához, miszerint csakis helyi vagy hazai ipareikket rendeljen s az ez ellen vétőt szigoruan büntessék.

Többek hozzászólása után az elnök indítványát elfogadták.

Elnöki enunciació.

Dr *Moskovits József* elnök hivatkozik a mult teljes ülésen tett indítványra és az efelett elhangzott vitára, amely később hirlapi polemikára adott alkalmat. Kijelenti a Biharmegyei Takarékpénztár nyilatkozatával szemben, hogy a kamara első foruma a kereskedelmet és ipart érintő ügyeknek, ahova bármely, az ipar és kereskedelem terén előforduló sérelemmel fordulhat bárki a kamarához. Ezt a kijelentését most is fentartja. Akárki adhat be indítványt a kamarához, a teljes ülés bírálja azt el. Ő a szólásszabadságot megvédi.

Bejelenti továbbá az elnök, hogy a kamara titkára közölte vele, miszerint a bihari erdőipar r.-t.-nál igazgatói tisztséget fogadott el. Ő a bejelentést nem vette tudomásul, az ügyrend rendelkezései alapján, azonban a titkár bejelentette, hogy ez ellen felelősséget ad be a miniszterhez.

Többek hozzászólása után az elnök bejelentését tudomásul vették.

*

A titkári és pénztárnoki jelentéseket tudomásul vették, a miniszter azon leiratával együtt, amelyben a kamara mult évi zárszámadását jóváhagyta.

A kisiparosok részére fentartott 20,000 pár honvéd bakkanes elkészítésének szétosztása tárgyában tartandó értekezletre,

hosszu vita után Stágl Kálmánt küldték ki a kamara képviselőjében.

Az iparos és kereskedelmi osztály jegyzőkönyvében foglalt javaslatokat elfogadta a teljes ülés.

A marosvásárhelyi kamara az iparfejlesztés intenzívebbé tétele céljából országos alap létesítését kívánja.

Szabó Károly indítványára kimondták, hogy a nagy koncepcióval tervezett dolgot tárgyalja az iparos osztály és ipartestület s az iparpártolás téren tapasztalt sérelmekkel együtt az országos kamarai gyűlés elé vigyék a kérdést.

Az épületfa kartell ellen felirnak a miniszterhez.

Ungerleider Mór indítványt adott be, hogy az ipar terén tapasztalt nagy mérvű kontárkodás meggátlására, az ipartörvény novelláris megváltoztatását feliratban kérje a kamara.

Az indítványt nagy vita után elfogadták.

Tátray Sándor felemlitette, hogy a nagyvárad vasut állomást teljesen elrontották; a teher fel- és leadáshoz a legnagyobb nehézséggel, csak állatkinzás után lehet jutni. Az ígért emelő darut se rendezik be.

Az állapotok megtekintésére *Tátray Sándort*, *Szabó Károlyt* és *Weisz Lajost* küldték ki s az ő tapasztalataik alapján készítik el a felterjesztést s *Weisz Lajos* indítványához képest Nagyvárad városát is felkéri hasonló felirat küldésére.

Kereskedők nyugdíja.

Róth Henrik indítványt adott be, hogy a kereskedők részére nyugdíj alap létesítésére tegye meg a lépéseket a kamara.

Elhatározták, hogy az indítványt az országos kamarai értekezlet elé viszi a kamara s a többi kamarákat is pártolásra hívják fel.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

**Hamis hírek
Preisz Károlyné sorsáról.**

*

Egy pár napig esendben pihent *Preisz Károly* főhadnagy szomorú tragédiája. A mohó kíváncsiság s a társasági fecsegések ismét felszínre hozták. Tegnap délután városzerte beszéltek, hogy *Preisz Károlyné* Szeghalmon öngyilkos lett.

Az öngyilkosság okául azt hozták föl, hogy a felzaklatott idegzetű asszonyra lesújtólag hatott az a váradai hír, hogy lakásukon árverést tartottak. A végsőkig felizgatott nő állítólag nem tudott magán uralkodni és fegyvert fordított maga ellen.

A kósza hír, amelyben tendenciát egyáltalán nem lehetett keresni s csupán bizonytalan beszélgetésekből származhatott, teljesen alaptalan. Hogy erről meggyőződjünk, fölkerestük magát *Preisznét* a hadapródiskolai tiszti pavillonban. Mert téves az a verzió is, hogy *Preisz Károlyné* kint tartózkodik Szeghalmon.

Preisz Károlyné még most is itt fekszik Nagyváradon a tiszti pavillonban. Munkatársunkat *Smodis Jenő* főhadnagy, *Preiszné* egyik bátyja fogadta.

— Nagyon meglep az ön közlése. Most hallom öntől már harmadszor. A hadapródiskolai telefonoknál is érdeklődtek már többen. Nem értem, hogy honnan eredhetett ez a hír, hiszen abszolote nem igaz. Szerencsétlen hugom itt fekszik betegen a szomszéd szobában.

— Nem igaz, hogy itt ma árverés lett volna. Hamarosan szánva lesz *Preisz Károly* minden ügye.

Értesülésünk szerint *Preisz Ottó* budapesti gyáros, aki jelenleg Karlsbadban üdül s aki *Preisz Károlynak* nagybátyja, magára vállalta, hogy rendezi azokat az ügyeket, amelyekben *Preisz Károly* neve előfordul. Az a hír is téves, hogy erre a célra ötven ezer koronát szánt. *Preisznak* felényi adósága sem volt.

Érdeklődünk az asszony további sorsa és elhelyeztetése iránt.

Preiszné tegnap valóban igen rosszul érezte magát, idegrohamai voltak. Dr *Halász* ezredorvos többször meglátogatta. Az asszony már jobban van.

Mihelyt kipihen az átélt izgalmakat, elviszik valamelyik üdülőhelyre. Ő ott lesz mindaddig, amíg eldől a bíróság előtt a családi dráma. Jelenleg még mindig itt vannak mellette: édesanyja és két katonatiszt testvére.

A gyermekek egyelőre Szeghalmon maradnak *Dapsy Gizellánál* (Nilnél.) S mihelyt anyjuk sorsában változás áll be, őket is elviszik. Eddigi tervek szerint Pécsre a nagyszülékhez.

Megbukott a rabbi-párt.

Csendörök a zsidó hitközség gyűlésén

A Tiszántul megirta annak idején, hogy az élesdi zsidó hitközségben kellemetlen, sőt botrányos háboru uralkodik a hívek között. A hitközséget pártokra szakította a rabbiválasztás kérdése. Ebben a dologban valósággal életre-halálra küzdenek a felek. Csak tegnap említettük meg, hogy egy korábbi ügyből kifolyólag a miniszter nem függesztette fel a hitközség elnökét, *Wegner Márton*.

Még ki sem kézbesítették a miniszter leiratot a hitközségnek, már törvényes uton maga a hitközség többsége fosztotta meg *Wegnert* az elnökségtől. A rabbiválasztás után történt közvetlenül, hogy a rabbipártiak feliratilag kérték a minisztert, miszerint tekintettel a jelenlegi felizgatott hangulatra, a folyó évben lejárt tisztviselői mandátumokat az év végeig nösszabbitsa meg.

A miniszter a kérelmet nem teljesítette és elrendelte a szabályszerű választást. A választást a hitközség elnöke tegnap délelőtt 9 órára tüzte ki. Nagy izgalmat keltett az ügy a zsidók között. Megindult a korteskedés mindkét fél részéről. A többséget, azonban már kezdetben meglehetett állapítani.

Attól lehetett tartani, hogy a tisztújítás alkalmával ismét kitörnek a szenvedélyek eddig némileg lecsillapult hullámai és a

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac tér, Gitye házban
megnyillott.

Mindennemü bank és kereskedelmi ügyek keresztül-
vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más
egyébb biztosítások.

megismétlődnek a rabbi választás véres eseményei. Ezért a tisztújításra hatósági közeg kiküldését kérték.

A tegnapi gyűlésre így Krec Viktor szolgabíró ment ki két csendőr kíséretében. A közgyűlés az imaházban ment végbe. A rabbi-pártiak nem jelentek meg s így teljesen a rabbi ellenesek győztek.

Természetesen a régi tisztikart elejtették. Wégner Márton helyett Jakabffy Liptót választották meg. Alelnökül Braumann Mórt, pénztárnokul Klein Dezsőt, gondnokul Klein Mihályt választották meg.

A választás, tekintettel a hatósági közegek jelenlétére, a legnagyobb rendben ment végbe. A rabbi pártiak között nagy az elkeseredés. Elhatározták, hogy külön fognak válni a hitközségtől és annak ügyeiben egyáltalán nem vesznek részt.

Zsákba fináncz!

Mondják a tárkányi legények.

*

A tárkányi legények bátor legények, vidám legények, akik nem ijednek meg a saját árnyékuktól és úgy látszik van érzékük a humor iránt is. Legáltalában Tárkány községben még ma is sokat kacagnak titokban a vidám, sőt tragikomikus fináncz-histórián.

Mindez pedig történt a múlt év november 12-én, Tárkány községben és annak határában, a belényesi országúton, Belényesből pénzügyőri kirendeltség ment ebbe az oláh tengertől körülvevő szinmagyar községbe a pálinkafőzők megvizsgálására. Száraz László fővigyázó volt a vezetőjük és vele mentek, — érdemet megörökíteni a nevüket — Tarsoly János, Pósa Sándor, Gácsi Sándor fiatal fináncgyerekek, egyik sem volt még husz éves sem.

A vizsgálat egész délután tartott és sikerrel járt. Öv. Cs. Benedek Mihályné üstjét elkobozták szabálytalanságok miatt. Estére kelve azután visszafelé indultak a fináncok Belényesre. Tárkány község tudvalevőleg alig három kis kilométerre van Belényestől.

Szép őszi este volt, ragyogtak a csillagok, körs-körül néma csend honolt és a szürke országúton ütemszerűen kopogtak az egyenruhás alakok léptei, — írják a novellairók. Két fináncz vitte a hadizsákmányt, a lefoglalt üstöt.

Egyszer csak, fele uton lehetek már, amikor négy sötét alak toppant eléjük az országúton. Innen kezdve drámai gyorsasággal és tragikomikus fordulattal kergették egymást az események.

— Zsákba fináncz, ide azzal az üsttel, mert le-szedjük rólatok azt a spenótos mandurt! — Ezzel a rövid, de velős harsánytással támadták meg a pénzügyőreit.

— Vigyázz, fegyver, tüzelj! — vezényele a fővigyázó.

Azonban mi történt? Megnyugtadjuk az olvasót, nem öntözte vér a poros országutat. A bátor fináncok ereiben egy picit elhült a vér, talán sirni is szerettek volna ijedtükben, elég az hozzá, hogy a parancsnak elfelejtettek engedelmességni. A következő pillanatban eldobták az üstöt, és észnélkül kezdtek rohanni, követni a híres osztrák elvet, hogy szegyen a futás, de hasznos. A fővigyázó magában mit tehe-

tett egyebet, ő is futott a társai után és talán még ma is futnak, ha meg nem álltak, pont Belényesen.

Mondanunk sem kell, hogy az üstnek azóta nyoma veszett és hogy a támadó tárkányi legényeknek sem tudtak azután nyomára akadni.

Az utolsó felvonás különben tegnap játszódott le a nagyváradi kir. törvényszék büntető bírósága előtt. Száraz László ugyanis állítólag ráismert az egyik támadóra, Szatmáry János személyébe; ak ellen meg is indult az eljárás hatóság elleni erőszak miatt. A vádlott kijelentette, hogy ő bizony nem volt a támadók között, nem jól látta a fővigyázó ur. A másik három pénzügyőr szintén azt vallotta a tárgyaláson, hogy Szatmáry nem volt a támadók között.

A bíróság erre felmentő ítéletet hozott. Eddig van. A tárkányiak pedig most még nyugodtabban, vidámabban mulatnak a fináncok szomorú esetén ...

A rendőrség, a kártya és a kávéházak.

Erélyes akció.

*

El sem tudjuk képzelni, hogy milyen eredménye lehet egy olyan rendőrségi beavatkozásnak, amelyet ugyyszólván a hírlapok fognak provokálni a kávéházakban virágzó hazárdjátékok ellen. Az eredmény elképzelése azért bajos, mert

1. nem biztos, hogy a rendőrség reagál a provokálásra,

2. mert egyuttal a kávéházak is felfegyverkeznek az esetleges kártya razziák ellen.

Nagyon jól tudjuk, hogy ez idő szerint nem valami fényes megélhetési mód a kártyázás.

Mostanában nem lehet ráfogni szegény zöldasztalokra, hogy aranyak gurulnak rajtuk, vagy hogy éppen az aranyeső hullása szédíti be az embereket ezekben a füstös, fülledt és rejtett szobákba. Kevés most még a rézpénz is, az ezüst meg ritka. A rejtett és zöldfényű szobákban legtöbbszörre ezüst koronák perdülnek s ez sem megy nagyba. A tavaszi nagy razziák idején — hiszen még emlékezhetnek a Tiszántul olvasói — 65 korona volt a legnagyobb bank, amit a rendőrség lefoglalt.

Ezt a kártyázást pedig a középosztály emberei, hivatalnokai, ügyvédei, meg pénzes kereskedők és utazók üzik. Elvértve ödöng közöttük egy-egy ősjogász, aki nem is annyira jókedvűből, mint inkább tradícióból játszik. De vagyonok, existenciák most nem mennek tönkre a kártyán.

De éppen a nyomasztó pénzkrisis idején rendkívüli esapás, ha pl. egy családos hivatalnok elkártyázza fizetését. A fővárosi rendőrség kérlelhetlen szigorral fogott hozzá a játékhehelyiségek razziájához és igen sok ur-ember s kávéház esett áldozatul. De csak így

lehet valamiképpen szanalni a mostani viszonyokat.

A nagyváradi rendőrség nehezen mozdu meg, pedig a legutóbbi időkben a betörések alkalmával lefolytatott sorozatos razziák igen kedvező eredménnyel végződtek. Azt mondja a rendőrség, hogy ő csak határozott értesítésre, feljelentésre, vagy utasításra tarthat kártyarazziát. És nincs is mindig megfelelő embere a razzia megtartására.

Sem az első, sem a második kifogás nem állhat meg. A közérdek különösen megkívánja a hazárdjátékok fokozottabb üldözését, főleg a jelenlegi súlyos viszonyok között. Erre ugyan nem kell feljelentés. Mert feljelentés csak akkor érkezik, amikor már valakit megkopasztottak. És rendesen ez szalad a rendőrségre.

Embernek pedig okvetlen kell lenni ilyen esetekre. Hát ki védje meg a gyanutlan vendégeket a ravasz játékosoktól, ha nem a rendőrség? ...

Ez elől a kötelesség elől lehetetlen kitérnie a rendőrségnek.

*

Különben a kérdésnek az ad aktualitást, hogy az egyik Bémer-téri kávéházból Klein Vilmos nevű ismeretlen egyén telefonált tegnap délután a rendőrségre, hogy a kávéházban nagyban folyik a nasivasi. Bodó László, Ehrlich Imre rendőrtisztek, Dienes és Belovits detektívek nyomban kimentek a kávéházba. Azonban az egyenruhás tiszteket észrevették s lecsavarták a villanyt — kívülről. Ez volt a jel.

A szobában lévőket teljes sötétben találták, pénz már nem volt az asztalon. Szmélyazonosság igazolása után a rendőrtisztek elhagyták a helyiséget.

De úgy hírlik, hogy az esetnek folytatása is lesz. S a rendőrség megfogja lepní a kávéházakat igen gyakran.

OCCASSIO ELADÁS a tavaszi idényre

Tátray Gusztáv kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

Valódi Chassala szandállok, amerikai tenniscipők és szabadalmazott tennissingek kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA D A J K O V I T S
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

HIREK

Tájékoztató.

Junius 19. d. u. 5 órakor. A Kaszinó közgyűlése.

Junius 26. d. u. fél 4-kor a belényes-vaskóhi vasut közgyűlése.

Junius 22. A gyermeknapok rendezőbizottságának értekezlete a városházán délelőtt 11 órakor.

* Rektorváltás a papnöveldében. Dr. Lányi József felsz. püspök, az egyházmegyei főtanfelügyelőséggel járó sok teendő miatt, már régebben lemondott a helybeli papnöveldé intézet rektori állásáról, melyet két esztendő óta annyi szakértelemmel és erélyességgel töltött be. Dr. Széchényi Miklós gróf megyéspüspök Lányi ismételt kérelmére, kiváló szolgálatai elismerése mellett, elfogadta az ő lemondását és helyébe az intézet rektorává dr. Vucskics Gyula kanonokot nevezte ki, aki egyúttal az új központot alapítványi pénztárt is kezelni fogja.

* Az Urak Mária-Kongregációja ma este fél hétkor tartja rendes összejövetelét. Tekintve, hogy a szünidő előtt ez az utolsó összejövetel, a kolónia értekezletet is tart, melyen több fontos tárgy kerül megvitatásra.

* A hivatalos lapból. Az igazságügyminiszter Rimóczy József margitai járásbírói joggyakorlatot a margitai járásbírói mellett alkalmazott ügyészéi megbízott állandó helyettesévé rendelte ki.

* Országos vásár Nagyváradon. A nagyvárad-i országos vásár június havában (Alajos hetében) a következő sorrendbe tartatik meg. 20—21., péntek és szombat sertés és juhvásár, 22., 23., 24., vasárnap hétfő és kedd termény, barom- és ló, továbbá 22., 23., 24., 25., 26., 27. vasárnap, hétfő, kedd, szerda, csütörtök és péntek kézműipar és általános vásár.

* Az áruraktár ügye. A nagyvárad-i áruraktár r.-t. kérte a várost, hogy az alapszerződésben kijelölt további 9300 négyszögméter újabb területet adja át a város részükre. A város közgyűlése azonban, Komlóssy József gazd. tanácsos indítványára kimondotta, hogy újabb területet nem ad, sőt még az eddigit is visszaköveteli, mert az áruraktár nem az eredeti célra használja a területet. A részvénytársaság ezután pert indított a város ellen a járásbírósnál, de az illetékességi kifogás indokából visszautasította a pert. Így a kir. törvényszék elé került a dolog, amely a városra nézve elmarasztaló ítéletet hozott. A kir. tábla azonban megsemmisítette az I. fokú ítéletet s új per felvételére utasította a kir. törvényszéket. A részvénytársaság képviselőjében dr. Moskovits Miksa igazgató ajánlatot nyújtott be a városhoz, amely szerint hajlandók a pertől elállni, ha a város a 9300 négyszögméter terület helyett 7000 négyszögméter átenged, — vagy ha a jelenlegi szerződést 25 évvel meghosszabbítja. Az ajánlatot dr. Thury László v. főügyésznek adták ki véleményezés végett, aki az ajánlat első részét, a 7000 négyszögméterre vonatkozólag a tárgyalás alapjául elfogadhatónak jelenti ki, a 25 évi meghosszabbítást azonban képtelenségnek tartja. A város tanácsa tegnap foglalkozott a főügyész véleményével s a polgármester,

Komlóssy József tanácsos és dr. Thury László főügyészből álló szűkebb bizottságnak adta ki az ügyet, hogy tanulmányozzák s tegyenek véleményes javaslatot az ügyben.

* Temetés. Néhai Bige György tb. főszolgabíró temetése nagy részvét mellett ment végbe tegnap. A temetésen jelen volt a megyei tisztikar Miskolczy Ferenc főispán és Bráter Barna alispánal. A koporsónál Csák Máté ev. ref. lelkes szép imát mondott. A koporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúk, köztük Biharmegye és a központi járás közönségének koszorúja. A díszes temetést Weiszlovics Adolf és fia temetkezési intézete rendezte.

* Dr. Fuchs István holttestét hazaszállítják. Mintegy két héttel ezelőtt, mint annak idején megemlítettük, Budapesten elhunyt dr. Fuchs István, a budapesti tőzsde főtitkára, néhai dr. Fuchs Józsefnek, a biharmegyei közkórház igazgató főorvosának fia. Az elhunyt holttestét most exhumálják és Nagyváradra szállítják. A temetés holnap, pénteken délután 4 órakor lesz a vasúti pályaudvaron. A holttestet a váradolasi családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

* Vásári vonat Szombatságrozra. A nyári országos vásár a hét végén lesz Nagyváradon. Pénteken, június 20-án és szombaton 21-én lesz a sertés vásár, vasárnap, 22-én és hétfőn és kedden, 23—24-én a kirakodó vásár. A vásár alkalmából hétfőn, június 23-án, a Nagyváradról hazatérő vásárosok elszállíthatása céljából Nagyváradtól Szombatságrozra külön vásári vonat közlekedik a következő menetrend szerint:

Nagyváradról ind. délután 3 óra 18 p. Nagyvárad-Velencére é. 3 ó. 27 p., indul 3 ó. 30 p. Rontóra é. 3 ó. 43 p., indul 3 ó. 44 p. Félixfürdőre é. 3 ó. 51 p., indul 3 ó. 52 p. Kardóra é. 4 ó. 07 p., indul 4 ó. 08 p. Nyárlóra é. 4 ó. 33 p., indul 4 ó. 34 p. Magyargyepesre é. 4 ó. 46 p., indul 4 ó. 47 p. Tasádfőre é. 5 ó. 03 p., indul 5 ó. 04 p. Drágésekére é. 5 ó. 16 p., indul 5 ó. 18 p. Magyarcsékére é. 5 ó. 35 p., indul 5 ó. 36 p. Dusafalvára é. 5 ó. 49 p., indul 5 ó. 50 p. Szombatságventerozra érkezik 6 óra 12 percekor este.

* A templom villanylámpái. Izgalmas percekkel éltek át tegnap éjjel Velencén a templom körüli lakók. Valaki észrevette, hogy éjjelkor hirtelen meggyulnak a templomban a villanykörtek és utána elaluszak.

A rejtélyes fényvillanásról arra következtetett az illető, hogy bent betörők dolgoznak. Nosza szaladt egyenesen Vadász József rendőrtiszt lakására, felverte, hogy jöjjön, mert betörő jár a templomban. Ekkorra előkerült két rendőr is, a plébános is fölkel, nép is volt és esendben körülállták az árnyékos templomot.

A rendőrtiszt komolyan odalépett az ajtóhoz és kissé izgatott hangon kiáltott.

— A törvény nevében! Nyissa ki az ajtót!

A kulcs lassan csikorgott a zárban és reszkető térdeklél megjelent egy ember.

— Hisz ez a harangozó! kiált fel az egyik bácsi.

Az ám! . . . Szegény harangozó elfelejtett valamit megigazítani és éjjelkor akarta elvégezni. Az álmos emberek bosszusan siettek vissza az ágyba, a hold pedig fényesen kacagott fent a csillagos égen . . .

* A közeledő vásár jele. A csermői csendőrség távirati értesítése szerint az ottani községi legelőről ismeretlen tettes 4 lovat hajtott el. A lovak értéke 1200 korona. Miután lehet, hogy a közeledő orszá-

gos vásárra hajtják fel a 4 lovat, kérik a rendőrséget, hogy a lóvásárt figyeljék meg, hogy azok járlat nélkül áruba ne boesájtassanak.

* Hölgyek figyelmébe! Schmidt női fodrásznál — Rákóczi-ut 5. sz. alatt készülnek a lelegegánsabb divatfrizurák — továbbá valódi prima hajból mindennemű hajmunkák — u. m. parókák, transzformatiók már 60 K-tól feljebb, divatbandó, hullámrész stb. Lemoshatatlan hajfestés, ondulatió, hajmosás manieür. Telefon 11—38.

Kertész S. Sándor

női divataruházában.

Kossuth-utca elején

Meylepő olcsó és szolid árban

szerezhetők be az őszi nyári ujdonságok.

Szép grenadinok, Eponges, vásznak, lüszterek, szádák és még más mindennemű nyári sima és ternó kelmek, mosóárak a legmegbízhatóbbak. **Napernyők.**

M. kir. államvasutasok kedvezményes szállítója, szabotárakból 10% engedmény.

Legszebb menyasszonyi kelengyék.

Telefon 1030. Telefon 1030.

* A korzó sétáló közönsége ma már így bucsuzik egymástól: Viszontlátásra, találkozunk a közkedvelt Aszódi fióküzletében, a Csokoládékirálynál. Hogy a sétáló közönség óhajának eleget tegyenek, a Csokoládékirály a mai naptól esti 11 óráig a vásárló közönségnek rendelkezésére áll és a már bevált a la Automat-Buffer, sonkás-zsemle, vajás körözött, szardiniák és többféle inyenc csemegék az esteli korzó közönségnek is esti 11 óráig frissen és a legjobb minőségben kiszolgáltatják. 1 adag reklámárban 20 fillér. Cukorkáim minőségei első helyet foglalják el. Kugler-Gerbeaud császári és királyi udvari cukrászfőlerakata. A híres valódi Draskovits vingai bonbon mindég frissen kapható. Kiváló tisztelettel Aszódi Mihály, Csokoládékirály üzlettulajdonos.

x Rendkívüli cs. k. jótékony cselekedet államsorsjáték. Julius 3-án tartják meg Bécsben a közös katonai jótékony cselekedet rendezett sorsjáték húzását. A játékterv tartalmaz 21.146 nyereményt készpénzben. 200.000, 50.000, 30.000, 20.000 stb. koronás főnyereményekkel. Sorsjegyek a 4 K. Dohánytőzsdékben, bankházakban, adó és postahivataloknál stb. kaphatók.

x 38 ik Racz Laci női zenekara a Korona kávéházban. Ma és minden este a Korona-kávéházban egy elsőrangú fővárosi női zenekar hangversenyez a híres Neszmélyi karmesternő vezetése alatt naponta változatos műsorral. A társulat magánszámokkal működik közre, a gárdagon összeállított műsorból kiemelendő a «Budapesti vigeányok» című operett, melyet Neszmélyi Bócsikó prim énekesnő énekel, a hangverseny kezdete este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Neszmélyi karmesternő.

x Ismét érkeztek elegáns modell-kalapok UJ-HELYI RÓZA Rákóczi-utcai üzletébe, finom gyászkalapok és fátjolok is kaphatók. Telefon 130.

* **Kossuth-utca** 6. sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern háromszobás lakás mel-
lék helyiségekkel november 1-re kiadó. Értekezhetni a
Polgári Takarékpénztárnál.

x **Uj fakeskedés. 2 kor. 20 fillér**
100 kiló kiszáritott, fűrészt aprított bükkfa házhoz
szállítással. Iroda: Atlasz József Várház-u. 31/b.

x **Szandál** 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig
2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K.,
női párti féleipők 3 koronától kezdve; férfi chevrau
vagy boks cipő 8 korona, szalma és posztó kalapok,
fehértűműek legolcsóbb beszerzési forrása. Állandóan
párti vételek Fekete Jenőnél Szent János-utcán, Kis-
pipa mellett.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos
Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban).
Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal
minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyors-
rúbbtól a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint.
Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok,
tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök,
ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap
hívásra azonnal megjelenek.

* **CSODASZÉP, friss, ideai termésű**
csemegeszőlő! Őszibarack, cukordinnye,
ausztráliai ideai alma, friss paradicsom stb.
Kitűnő hegyi borok, kőbányai szalon és ma-
láta sörök. **MERTZ NANDOR** csemege üz-
letében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi mű-
szer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagy-
váradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany
erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-
csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó
munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Utások, Félix- és Püspökfürdőbe menni**
szándékozók figyelmébe ajánljuk Serác Aurél sörcsar-
nokát (Váradvelencei állomásnál) hol a közönség ké-
nyelmére modern nyári fedett terraszok állanak
rendelkezésre, amelyekben naponta frissen csapott
Dréher-sör és dupla maláta sör, kitűnő borok, izletes
hideg és meleg ételek kaphatók.

* **Cukorka-, csokoládé-különle-**
gességet jobb ízlésű közönség csak a Cu-
korka-Bonboniereben vásárol. Nagyvárad Bé-
mer-tér, Benedek Testvérek fióküzlete.

x **ORIÁSI CSŐD**-ben sem lehet ridicült, já-
tékot, ajándéktárgyat, nyakkendőt, hajfűket, pénztár-
cát és diszmuáruat zlesőbban venni, mint a **Parisi**
Bazárban, S. S. alatt.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette
a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsab-
ban lehessen hölgyeinknek a megrendelése-
ket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél
Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett.
Készít: legujabb divatu fűzőket, haskötőt,
melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy**
raktár fűzővédőkben. Telefonszám 827.

x **Csödtömeg eladás!** A v. b. Róna
Andor cég csödtömegét Róth József csipke áruház
tulajdonosa megvette.

* **Kossuth-utca** 12. sz. ház emeletén
háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Ér-
tekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Az „Erdélyi Kereskedelmi és Auto-**
bilforgalmi r.-t.” itteni fiókja június hó 1-én
Körház-utca 6. sz. alatt modernül berendezett,
újjonnan épülő **GARAGE ÉS JAVITÓMŰHELYT**
nyit meg. A garage és javítóműhely felszerelése
és kiállítás minden követelményeknek megfelelő
lesz. A társaság eme új vállalkozása automobili-ta
körökben általános megelégedést kelt, annál is
inkább mivel Nagyváradon és az egész megyében
ny szakszerűen berendezett garage és javítóműhely
az autotulajdonosok között régen érzett köszük-
séget pótló.

* **A kocsitartó közönség szives figyelmét**
felhívjuk **ÜVEGES JÁNOS** kerékgyártó munkáira
Báthory-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghívásra
azonnal megjelenek.

x **Csödtömeg eladás.** **KLEIN SÁNDOR** és
VILMOS csödtömegéhez tartozó fiók-üzletekből az áruk
u. m.: 5000 drb. ridikül kerül eladásra 1 kor.-tól
feljebb. Vásznak prima minőség végenként 8 kor. 90
fill. Női színes ernyők 280 fillértől. Női és férfi
harisnyák ugyszintén gyerek zoknik hallatlan olcsó
árban lesznek kiárusítva Rákóczi-ut 18. sz. alatt.

x **A városban** számtalan esetben lehet
esoportosulásokat látni, amint a hölgyek ta-
nácskoznak egymás között azon a hallatlan
olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és**
keztü cikkeken, amit Ungerleider
Salamon harisnya és keztü áruháza
árusít Nagy-Váradon, Szent János-utca 4.
sz. alatt.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré
színházi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben
találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barát-
jukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak
elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban
szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divat-
ruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu
mellett.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgykö-
zönség szives figyelmét a **most megnyitott**
Rácz és Vass női divatszalonban készülő
eredeti **angol kosztüm és felöltőkre.** Mér-
sékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

POVAZSÁN JÓZSEF
hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Szász épület,
színház oldal.
Telefon 525. Telefon 525.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme
és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári
gondozásra elvállalunk felelősség mellett javi-
tással együtt **Hatvany** és **Szentmiklós** szü-
csők, **Nagy Sándor-u. 1.**

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31.
szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-
nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtud-
hatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-
gária cipőgyár r.t.

x **Elsőrendű** uri-, női- és papi szabóság a
Rákóczi-uton, bel- és külföldi szövetségülönlegességek, a
melyekből rendkívül kedvezményes árban készítünk
bármilyen ruhadarabokat mindég a legutolsó divat
szerint. Elvállalunk costumók készítését már harminc
koronától kezdve. Szíves megkereséseket kérnek Biró
László és Társa uri-, női- és papi-szabók Rákóczi-ut
22. Telefon 832.

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA
(DIÓSY MISKA)
CIMFESTŐ, ZOMÁNC Tábla készítő
EMKE és PANNONIA KÖZT
ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN
TELEFON 839 SZ.

Kossuth-utca 2 sz.
házban a volt Tóth
Zsigmond féle **üzlet-**
helyiség azonnal ki-
adó. Értekezhetni a
Polg. Tak.-pénztárnál

TÓTH JÓZSEF

épület és műbutor asztalos Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-utca 12. Lakatos-ház.

A legjutányosabb árszámítás mellett
készít mindennemű épület portál és
műbutorasztalos munkákat, valamint
javításokat a legizlésesebb kivitelben.

Tervek- és költségvetésekkel
díjtalanul szolgálók.

Olcsó gyógykurák itthon.

Hüléses, csúzos, rheumás fájdalmak el-
len iszap, forró lég, fenyő-fürdők. Ál-
matlanság ellen villanydelej gyógyítás,
hizlaló, soványító kurák.

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni,
mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak
egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

Engel Dezső

vizsgázott fogtechnikus

Lakását Bémer-térre (EMKE
kávéház emeletére) helyezte át.

Értesítés.

A mai naptól kezdve házhoz szállít a
Schlauch-téri kioszk mindennap **jeges-**
kávét és fagyaltot, kisadag fagyalt 24,
nagyadag fagyalt 30 és jegeskávét 30 fill.
Megrendelések naponta bármely órában el lesz-
nek intézve. **MAGYARI BÉLA** hírneves cigány-
zenekara szórakoztatja a n. érd. közönséget ünne-
p és vasárnap.

SPORT

Négy footballmérkőzés.

Eleven, mozgalmás sportot készít elő a
NAC vasárnapra olyan programmal, amely
mindenképpen méltó a NAC hírnevéhez. A
nap folyamán négy érdeks mérkőzést fog le-
bonyolítani délelőtt a NAC ifj. II, délután a
NAC ifj. I. a NAC II. és NAC I. fog meg-
felelő ellenfelekkel mérkőzni. Legnagyobb
érdeklődésre számíthat a NAC I. ellenfele a
kereskedelmügyi miniszterium tisztviselői-
nek footbalesapata, melyben részt vesznek a
miniszteriumnak legjobb sportolói, akik több

I. osztályú fővárosi footballesapatnak ismert játékosai.

A miniszteri tisztviselőket városunk kitűnő sportbírója és ismert vendégszeretője birta arra, hogy első vidéki kirándulásuk helye Nagyvárad legyen.

Közönségünk bizonyára a legnagyobb érdeklődéssel fogja fogadni a miniszteri csapatot, hogy ezek tagjai ne is csalódjanak a kirándulásukhoz fűzött kellemes reményeikben. A miniszteri csapat vasárnap délután háromnegyed 4 órakor érkezik Nagyváradra s a mérkőzés fél 6 órakor lesz.

Uj teniszpálya. A Múzeum kertjében új teniszpálya nyílt meg tegnap. A teniszpályát dr. Géher Lambert ügyvéd, Géher Antal gyógyszerész és Fényes Gábor mérnök csináltatták. A pálya kizárólag az ő rendelkezésük alatt áll. Ennek fejében tartoznak fizetni telekdíjat és muzeumtagsági díjat. Az új pálya a Rákóczi-ut felőli részen van, igen szép és izléeses.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: Jézus élete és halála.
Péntek: Jézus élete és halála.
Szombat: Jézus élete és halála.
Vasárnap: Jézus élete és halála.

Passiójáték a szinkörben.

Passiójáték volt a modern dráma őse — de mintha mi, a hálátlan utódok, már-már elfelejtkeztünk volna az ősről. Sőt még rosszabb dolog történt: a modern dráma legelőbb felbőjt nemzedék azt hiszi, hogy a passiójáték valami idejét múlt különlegesség, amelynek nincs is másutt helye, mint legfeljebb a kis diákok iskolai színjátékaiban vagy Oberammergauban.

Téves nézet, az bizonyos, de ennek dacára — megvaljuk — mi magunk is némi aggodalmakkal mentünk tegnap a szinkörbe: vajjon mit fog érezni a közönség a passiójátékkal szemben, vajjon megtalálják-e a passiójáték szereplői a kellő hangulatot, hogy előadásuk nem lesz egyszerű profanizáció, megmarad művészi értékűnek is és képes lesz-e hatni a modern közönség színházi igényeinek megfelelően a passiójáték egy modern színpad villamlámpái közt is?

Az előadás közben aggodalmaink egymás után eloszlottak. Arra a meggyőződésre jutottunk, hogy igazuk van azoknak az egyszerű, mélyen vallásos és okos német parasztnak ott Oberammergauban, mikor Krisztus kinszenvedésének történetét, a világtörténelem legfőbb és legmegrázóbb eseményét színpadi alakban is a közönség elé viszik — de csak minden tíz évben egyszer.

Krisztus kinszenvedésének története még a színpadon sem közönséges szindarab. Ott is meg kell lennie a mélyen vallásos hangulatnak, ott is éreztetni kell, hogy itt nem egy egyszerű emberi történetről, hanem az emberi nemnek Isten Fia által való megváltásáról van szó. Ezt pedig csak azzal lehet biztosítani, ha a passiójáték a nagyközönség elé ritkább időközökben kerül és így nem válik megszokottá, hogy úgy mondjam, el-

kopottá, hanem mindig felkelti a kellő hangulatot.

Aztán még egy szükséges: kifogástalan jó előadás, nehogy a művészi szempont veresége megbuktassa a passiójáték hatását a nagyközönségre.

A tegnapi előadásnak egy igen lényeges hibája volt: nem a szinkörben, a város végén, a nyári holt szezonban kellett volna előadni, hanem itt bent a kőszínházban és akkor, amikor a közönségnek még nem ment el teljesen a kedve a színháznak az emlegetéséről is. Ilyen jó előadásban — némi korrigálás után — bátran fel lehetett volna lépni ezzel a passiójátékkal a kőszínházban is.

Hogy a korrigálásokkal kezdjük: nem jó a darab címe: „Jézus élete és halála.” A passiójáték csak a kinszenvedés történetét tartalmazza, nem pedig Jézus egész életét. A szöveg ellen korrektség szempontjából csak kisebb kifogásokat lehetne tenni, itt-ott talán szerencsésebb árnyalat is lett volna használható. A történet általában ragaszkodik a Szentírás történetéhez, csak néhol érzünk hiányt, mint pl. Krisztus elfogatásánál, a hol a tanítványok tulságosan hamar szaladnak szét s Péter erőszakos felépése elmarad. Ugyanitt a katonák földre-rokadását nem szerencsésen helyettesíti a mintegy vezényszóra történő térdhajtás, sőt egyenesen érthetetlen, miért hajtanak térdet Krisztus szavaira: „En vagyok a kit kerestek”. A Szentírás nem térdhajtásról, hanem leroskadásról tud, a mit Jézus fenséges felépése meg is magyaráz, holott a térdhajtás önkéntes hódolat jele, már pedig erről akkor csak nem lehetett szó! A magánbeszéd a mai drámai felfogásban csak akkor illenek, ha egy Shakespeare tollából fakadtak. Ennek a passiójátéknak a magánjelenetei és magánbeszédei pedig a Szentírásból átvett szövegrészeket fűzik egybe, egyszerű nyelvezettel, nem valami nagy sikerrel. Kissé naivak. Judás magánjelenetéből bátran elmaradhatna a felkötéshez való előkészület. Ezen mindenki mosolygott, végül a legutolsó jelenet, az apoteozis nem eléggé hatásos. Nagyobb tömeg kellene változatosabb beállításban. Az ének is hogy is mondjuk csak — suta. A Parasztszöveg nagy karénaként adják elő — felénekkarral, karmester nélkül, zenekar nélkül, de kárpótlásul — csak egyharmadát. A befejezetlenség érzetét kelti, mikor a gyönyörű — de így csak gyenge hatású — ének éppen a leghatásosabb rész előtt egyszerre abban marad, mintha a legördülő függöny elharapná. Ezt a befejezést föltétlenül át kell dolgozni és teljes ének- és zenekarral felszerelni.

Mindezek dacára reményünkön felül sikeresnek mondhatjuk az előadást. A képek általában pompásan ki voltak dolgozva. A csoportjelenetek a körülményekhez képest a lehető legjobbak. Talán a Pilátus-jelenet lehetett volna egy kissé közelebbi mása Munkácsi festményének: már ehhez vagyunk szokva, legszebb volt a szent keresztut jelenete. Ez valóban megrázott felséges igazságával; szem alig maradt szárazon utána. Gyönyörű, méltóságos volt az utolsó vacsora, igen szép az olajfák hegyén Jézus imádságának jelenete.

Megkapó volt Bihari Ákos Krisztus

szerepében. Kezdve maszkjától egészen a legkisebb mozdulatig, egész alakításán meglátástott a szinte áhitatos gond, a hogyan szerepét kidolgozta. A szent keresztut jelenetében emelkedett művészete a tetőpontra. A vallási szempontot, a történeti hűséget, a realitás követelményeit gyönyörűen tudta érvényesíteni mindvégig. Igazán legteljesebb elismerés illeti minden tekintetben tökéletes alakításáért. Mellette kiváló volt Tóth Elek Judása is: telve étellel és igazsággal. Étsy Emilia, Szentgyörgyi Márta, Szarvasi, Hunyadi szintén a legjobbat produkálták. Az egyházi énekekkel az énekkar érdemelt dícséretet.

Általában az előadás megérdemli, hogy mindenki megnézze — és nemesedjék. Lehetetlen ilyen előadásban a kinszenvedés történetének fonséges hatása alól szabadulni. Mindenki, aki megnézi, gazdagabb lesz egy meghatottságban átélt komoly est emlékével s ha az általunk jelzett néhány korrekturnál keresztiülmehetne az előadás, a hatás még nagyobb, még igazabb, még bensőségebb lenne. Ajánljuk azt is, hogy délután iskolás növendékek részére adják elő néhányszor.

—r.

TANÜGY

Rajz- és kézimunka kiállítás.

A Gyermektanulmányi Társaság, mely rövid multja alatt sok hasznos hatással volt paedagógiánk fejlesztésére, a jelen iskolai év végén, a közs. polgári fiúiskola tantermeiben rajz- és kézimunka kiállítást rendez.

Élénk emlékezetben van még a két évvel ezelőtt rendezett gyermektanulmányi kiállítás is. Ott volt először alkalma városunk közönségének együtt látnia azon módszereket és tanmeneteket, amelyek az elemi iskolai oktatás megcsontosodott rendszereit hajlékonyabbá tették.

Elevenség, szín, fény és melegség lengi át nemesak e két tantárgy tanítását, de ezek révén az egész elemi oktatást. Nem a formai nyög és nem a tantervi vasláncok, amelyek a gyermeki lélek olasztikáját megmerevítik, hanem a gyermeki fantázia szabadsága, a találékony és kedv azok az elvek, amelyek szerint tanítóink igazodnak.

S bár a tanítószág nagy része még mindig a legutóbbi választási zavarok pártlázában szenvedvén, minden oly szerepléstől tartózkodik, mely őket egymáshoz közelebb hozhatná, mégis örvendetesen tapasztaljuk, hogy máris mintegy 25 osztály jelentkezett a rendezésre.

Hisszük, hogy még ezután is fognak a mozgalomhoz csatlakozni, de nem szabad elhallgatni azt a véleményünket, hogy e téren valóban el kellene némulni minden harnak. A Gyermektanulmányi Társaság nem ismer nehézségeket. Az ügy, melyet képviselnek nemes, a cél tiszta, akkor pedig a siker elmaradhatatlan.

A kiállítás most is bizonyára a legnagyobb érdeklődést fogja kivívni.

NYILTÉR

KORN és SCHUBERTH

toilet- és divat festőművészek
megérkeztek.

Műterem: **ERZSÉBET-LIGET**
INCZE-VILLA.

Ujdonság! **Ujdonság!**

Bármilyen kalapok és napernyők különleges művészies mosható festékekkel leendő megfestése.

Irodai órák: reggel 8-9-ig
                  délután 2-3-ig
                  este 7-9-ig

Szülők figyelmébe !!!

ajánljuk a „DONÁT-féle ker. magántanfolyamot” ahol mindazon tanulók, akik az iskolában nem tudták a kereskedelmi tantárgyakat elsajátítani, okvetlenül — különös kipróbált módszer alapján — a kereskedelmi életben szükséges tudományt megszerezhetik. Különösen kiemeljük, hogy a kereskedelmi tantárgyakban: egyrészt „egyszerű és kettős könyvvitelben, magyar és német levelezésben, ker. számtanban, váltótanban”

Érettségire is előkészítünk.

Június hó 1-én az összes tantárgyakban különösen gyors-, gép- és szépirásra **új tanfolyam kezdődik.**

Egész nyáron át nyitva. — Beiratások naponta! A tanfolyam vezetője:

DONÁT KÁROLY
Szabadság-utca 3.

TÁVIRÁTOK

Az új belügyi államtitkár.

Budapest, jun. 18.

(Saját tud.) Az új belügyi államtitkár kinevezése már a legközelebbi napokban meg fog történni. Az új államtitkár Merze István lesz.

Apponyi nyiltlevele.

Budapest, jun. 18.

Apponyi Albert gróf ma nyilt levelet intézett jászberényi választóihoz. Nagy elfoglaltságát hozza fel okul arra, hogy miért nem megy választói közzé. Ismerteti a mostani fuzió történetét, a Déry-Lukács-pert s az alkotmányserelmeket.

Székely Ferenc Andrassy pártjáról.

Budapest, jun. 18.

(Saját tud.) Székely Ferenc volt igazságügyminiszter ma a Napban nyilatkozik az új pártjáról. Szükségesnek mondja ezt, mivel a munkapárt erősen egységes. Szavaiból az tűnik ki, hogy csatlakozni fog Andrassy programjához.

A főrendiház ülése.

Budapest, június 18.

A főrendiház pénteken délután négy órakor ülést tart, melyen a képviselőház által eddig letárgyalt javaslatok kerülnek napirendre.

Az új klubhelyiség.

Budapest, június 18.

(Saját tudósítónktól.) A fuzionált ellenzéki pártok új klubhelyisége egyelőre a Bristol-szállóban van.

Meghalt a bombamerénylő.

Lisszabon, jun. 18.

Valério, a ki minden jel szerint a június 15-iki bombamerénylet értelmi szerzője volt, tegnap délután belehalt sebeibe, a melyet a bombarobbanásnál szenvedett.

Kolera a katonai táborokban.

Belgrád, jun. 18.

Istip környékén a szerb és a bolgár katonai táborokban kolerajárvány lépett fel, a mely olyan veszedelmes méreteket öltött, hogy eddig már több mint 500 tiszt és katoná esett áldozatul. Mivel az egészségügyi szolgálat a két táborban nem megfelelő, félt, hogy a járvány terjedni fog.

KÖZGAZDASÁG

Taneshközök szállítása. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy az Orsz. Paed. Könyvtár és Tanszermuzeum elnöksége a vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur 36571—1913. sz. rendelete alapján külfölte taneshközök, mint számológép, métermértékek gyűjtése, üvegkád, hőmérő, gőzgép, minta siktükrök, gyűjtőlencse stb. szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1913 július hó 1. A pályázati feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1913 június hó 16. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Dr Moskovits József elnök, dr Sarkadi Lajos titkár.

Előadás a vértetű elleni védekezésről. Folyó hó 21-én, azaz szombaton délelőtt 8 órakor a Biharmegyei Gazdasági Egyesület székházában (Bunyitayliget) Gergelyi István algyógyi állami kertész-tanító előadást tart a vértetű elleni védekezésről, melyre az érdeklődőket ezaton meghívja a Biharmegyei Gazdasági Egyesület Elnöksége.

Gabona üzlet.

Októberi buza	—	—	—	11.27
Buza 1914. áprilisra	—	—	—	11.74
Októberi rozs	—	—	—	8.97
Juliusi tengeri	—	—	—	7.97
Aug. tengeri (1913)	—	—	—	8.06
Tengeri 1914 májusra	—	—	—	7.53
Októberi zab	—	—	—	8.64

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	814.—
Osztrák hitelrészvény	—	620.—
4%-os koronajár adék	—	81.30
Osztr. magy. államv.	—	709.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	507.—
Hazai bank	—	276.50
Magyar bank	—	537.75
Keresk. bank	—	3640.—
Rimamurányi	—	687.—
Salgótarjáni kőszén	—	750.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1041.—
Közuti vasut	—	637.75
Városi villamos	—	360.—
Adria	—	534.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Pályázati hirdetmény.

A nagyvárad i. szertartásu káptalani uradalom **másodmérnöki** állásra pályázatot hirdet.

Javadalmazás: 3200 korona készpénz és 800 korona lakbér.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy keresztlevéllel, oklevéllel és esetleges eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítvánnyal felszerelt és a Főtisztelendő Tekintetes Káptalanhoz címzett kérvényeiket az uradalom főtiszt hivatálahoz (Nagyvárad, Sal Ferenc-utca 4 sz.) folyó évi július hó 15-ig nyujtsák be.

Nagyvárad, 1913. június 17.

Jancsó Lajos

uradalmi helyettes főtiszt.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 11
V.-Velece	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11:43 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12:15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u. 12:50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1:21 perckor..

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkívül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 34 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények. (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénztárszekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

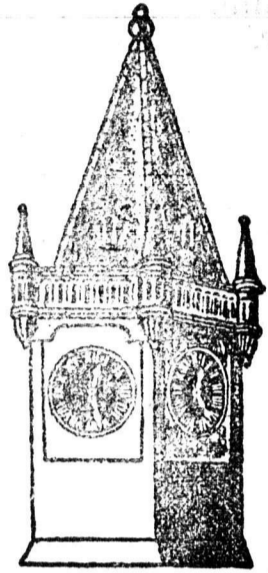
özv. Kádár János-né
elsőrangu fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötőhárts, kékkő, auto- és gépolajok és **auto-benzin nagy raktára** ::

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. **Villanyerő berendezés.**

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld

Hirdetések

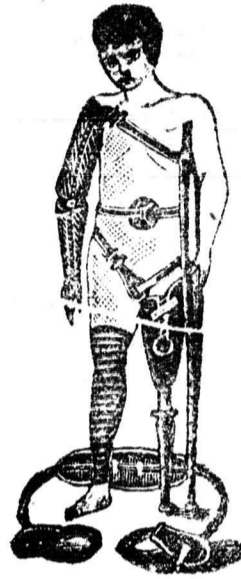
felvételnek a kiadóhivatalban

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérv kötéit,

szuszpenziomok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenestartók, háskötők, ágytálap, bidég,

anatómiai

sérvkötők,

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és mű-

végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön pró-

baterem női és férfi kiszolgálásra.

Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölniviz-pouder és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett. Európai hírű 41° C. meleg természetes hévviz.

Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajknál, melyek rheumatisus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, nyílbajknál, végre női bajknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1-60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdapokkal, zongora könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kívül mórifürdők is vannak rendszeresítve. Modern uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitűnő konyha. Villanyvilágítás. Telefon, interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövetfü gönyök, bútor szövetek, papi és egyenruák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről uja készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Himzés, Csipke áruk

nagy mennyiségben érkeztek;
igen olcsó árakban lesz eladva.

Méterje 2 fillértől feljebb.

Nyári keztyű párja 36 fill.

1000 drb. férfiling finom 1-94 f.

Harisnya és zseb-
kendő mindenárban.

Rákóczi-ut 14. volt Apolló mellett.

A Szent László-nyomdában

az egyházmegyei főtanfelügyelőség
által a róm. kath. népiskolák szá-
mára összeállított minta szerint

HETI ÓRAREND-ek

már kaphatók és pedig:

- A) teljesen osztott iskolák számára (minden egyes osztály külön-külön) dbja . . . . . 16 fill.
B) részben osztott (két osztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill.
C) részben osztott (három vagy négy osztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill.
D) csztatlan (hatosztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill.
A megrendelésnél a fentebbi megkülönböztetések és az egyes csoportok szerinti példányszámok pontos feltüntetését kérjük.

**Vas és
rézbutorok**

mai naptól kezdve igen jutányos árban kaphatók

a Rákóczi-ut 13. sz. alatti
gyári raktárban.

**A
jó bornak**

nem kell ezéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Melocco Péter cementárugyár és építés vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad, Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kúrgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ

Nagyvárad mellett. Téli és nyári gyógyhely. Egész éven át nyitva!!
Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása, víz hőfoka 49° C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1911. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör, kád, iszap, mór és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó, zongora és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tenis-pálya, gondozott sétautak. 400 holdas park és fenyves erdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta.

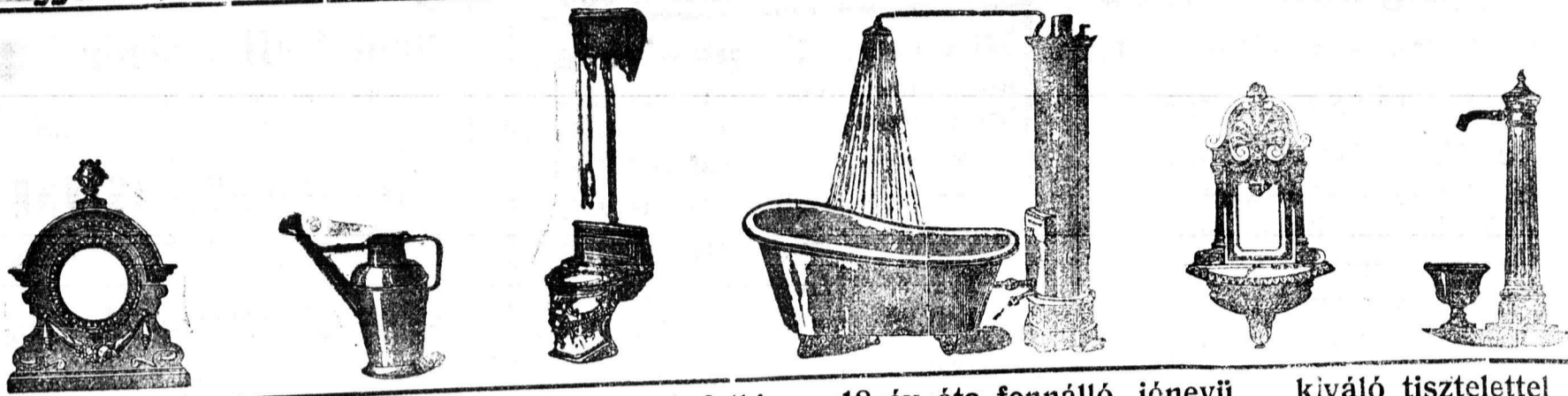
Posta, távirida, interurban telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. Prospektust küld az

Igazgatóság.

BALOGH JÁNOS bádogos és vízvezeték berendező telepe

Nagyvárad, Széles-utca 44. Telefon sz. 488.

Uri- és Szaniszló-utcákkal szemben.

A nagyérdemű közönség figyelmét tisztelettel felhívom 18 év óta fennálló jónevű, ahol e szakmát a vágó mindennemű munkálatokat ugymint eddig, a legponosabban és lelkiismeretesen teljesítem. Nagybecsű megrendelőim támogatását kérve

kiváló tisztelettel
Balogh János.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől kezdve nagyszámban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Ujdonság! Ujdonság!

Tündér harangok.

Bárki egy ora alatt megtanulhat rajta játszani. Kovácsolt vas állványon, 15 összehangolt ezüstmécsengővel van ellátva. Erős szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona. Wágner a „Hangszer Király”

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában
BUDAPEST, JOZSEF-KORUT 15. SZÁM.
Ovás: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra

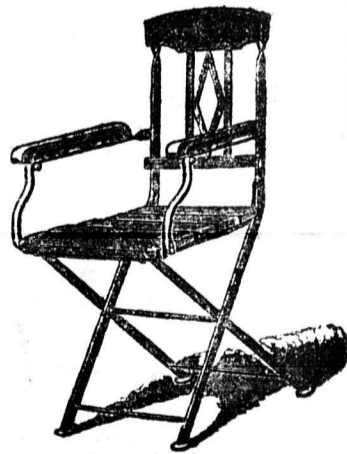
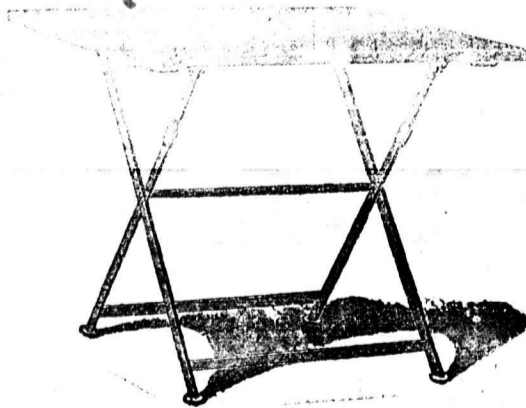
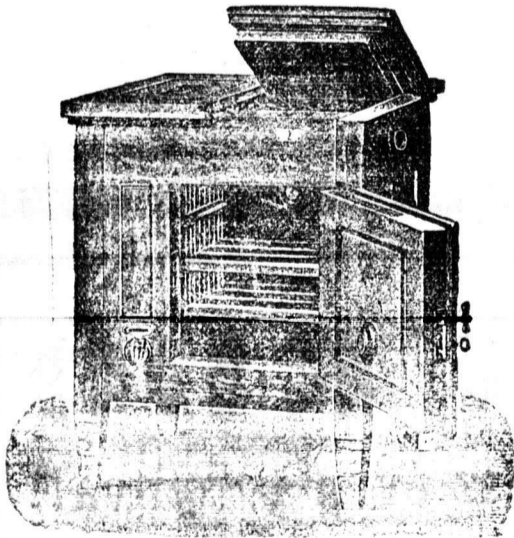
CSÉPLÉSHEZ!!

gőzekéhez és mindennemű ipari célokra leggazdaságosabb elsőrendű
:: SZENEKÉBEN ::
előnyös ajánlattal szolgál azonnal és későbbi szállításokra

UJVÁRI JOZSEF

szénaagykereskedő

Nagyvárad, Uri-utca 14. Interurbán 431.

JÉGSZEKRÉNYEK kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.